

KAINUUN
hyvinvointialue

Tietotilinpäätös 2025

Kainuun hyvinvointialue

Sisällysluettelo

Yleistä	1
1 Tietotilinpäätöksen tarkoitus	2
2 Tietosuojaorganisointi ja vastuut	3
3 Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen	3
3.1. Rekisteröidyn informointi	3
3.2. Asiakirjajulkaisuuskuvaukset	4
3.3. Rekisterihallinto	4
3.4. Rekisteröidyn oikeuksiin liittyvät pyynnöt	4
3.4.1. Oikeus saada pääsy tietoihin	5
3.4.1.1. Tarkastuspyynnöt	5
3.4.1.2. Tietopyynnöt	5
3.4.2. Oikeus tietojen oikaisemiseen, oikaisupyynnöt	6
4 Seloste käsittelytoimista	6
5 Tietoturva	6
5.1. Tietoturvan organisointi ja vastuut	7
5.2. Käyttöoikeuksien hallinta	7
6 Tietosuojaan liittyvät vaikutusten arvioinnit	8
7 Henkilötietojen elinkaaren hallinta ja henkilötietojen luovutusperusteet	8
7.1. Henkilötietojen elinkaaren hallinta	8
7.2. Henkilötietojen luovutusten perusteet	9
7.3. Tietojen käsittelyn kannalta tärkeimmät tunnusluvut	9
8 Sopimukset ja hankinnat	9
9 Lainsäädäntö, koulutukset ja ohjeistus	9
9.1. Henkilötietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö	10
9.2. Henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset	10
9.3. Tietosuojaan liittyvät kokoukset	11
9.4. Käyttölokien satunnaisotantavallonta	11
10 Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset	11
11 Valvontaviranomaisten selvitys ja tietopyynnöt	12
12 Tietosuojatyön kehittämistarpeet	12

Yleistä

Tällä tietotilinpäätöksellä osoitetaan, miten tietosuoja ja tietoturva toteutui Kainuun hyvinvointialueen toiminnassa aikavälillä 1.1 - 31.12.2025.

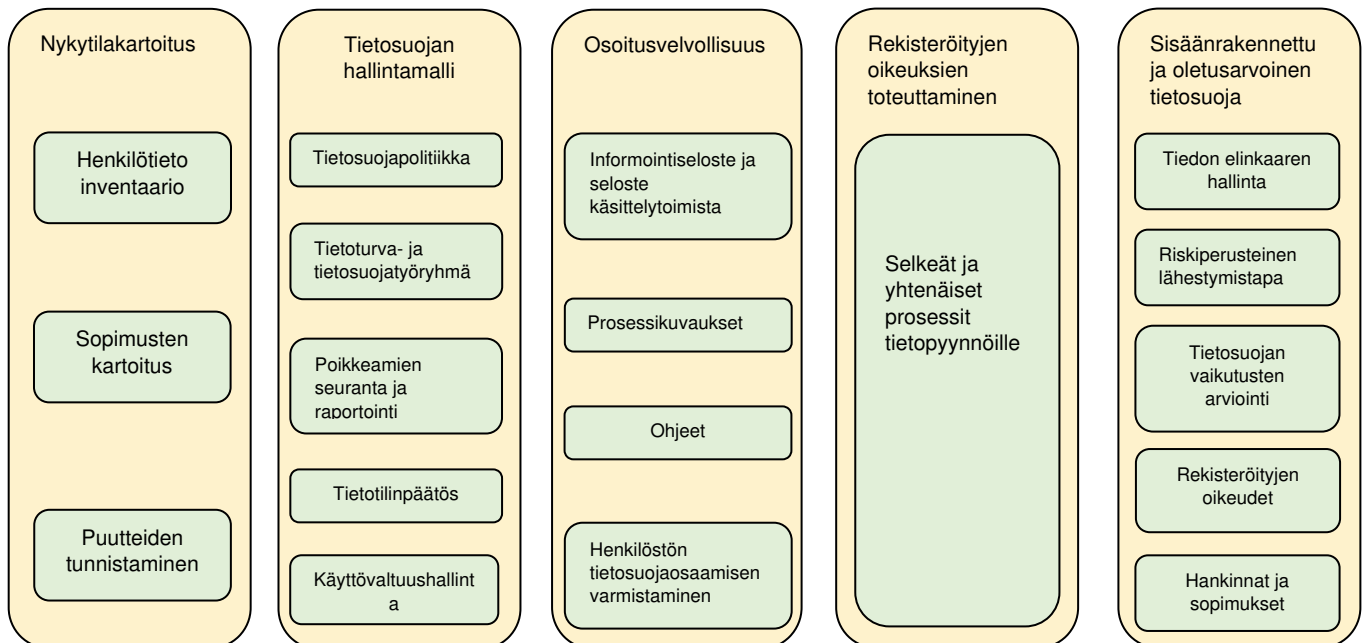
Kainuun hyvinvointialueella tietosuojatyön ohjausta ja kehittämistä tehtiin tietosuojavastaavan ja tietoturvan- ja tietosuojan vastuuhenkilöiden kesken. Edellä mainitut muodostivat hyvinvointialueen tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän. Lisäksi tietosuojavastaavan apuna toimii tiedonhallinnan suunnittelija.

Tästä Kainuun hyvinvointialueen tietotilinpäätöksestä käy ilmi, että tähänastisessa tietosuojatyössä rakennettiin hyvä pohja tietosuojan toteuttamiselle. Tietosuojan ja tietoturvan vastuuhenkilöt olivat kaikki osaavia ja sitoutuneita työhönsä. Organisaatiossa on ollut olemassa toimivat prosessit tietoturvaloukkauksiin ja rekisteröidyn oikeuksiin liittyviin pyyntöihin. Sopimuksiin hyvinvointialueella oli oma tietosuoja- ja salassapitolite. Henkilöstö koulutettiin tietoturva- ja tietosuoja-asioihin, ja organisaatiolla oli ohjeet tietosuojan toteuttamiseen.

Rekisteröidyillä, joiden henkilötietoja kerättiin Kainuun hyvinvointialueen toiminnassa, on oikeus ottaa yhteyttä tietosuojavastaavaan kaikissa asioissa, jotka liittyivät heidän henkilötietojensa käsittelyyn ja oikeuksiensa toteuttamiseen. Yleisimpiä yhteydenoton aiheita olivat terveydenhuollon tietojen merkinnät, kysymykset koskien omien henkilötietojen ja lokitietojen pyytämistä, asiakkaan mielestä virheellisesti tehtyjä kirjauksia. Sisäisesti eniten kysyttiin neuvoja potilas- ja asiakastietojen katseluun ja asiakkaiden oikeuksiin liittyvistä asioista.

Tietosuojatyö koski kaikkia hyvinvointialueen asiakkaita. Heillä on oikeus luottaa siihen, että Kainuun hyvinvointialueella käsiteltiin heidän henkilötietojaan lainsäädännön edellyttämin tavoin.

Tietosuojatyön tehtäväkokonaisuudet:

1 Tietotilinpäätöksen tarkoitus

Tietotilinpäätös on keskeinen osa tietosuojan toteutumisen seurantaa ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) määrittelemää osoitusvelvollisuutta (art. 5).

Osoitusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että organisaation pitää pystyä osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetusta henkilötietojen käsittelyssä sekä toteuttavansa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä.

Osoitusvelvollisuuden toteuttaminen edellyttää, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit ja tietosuojaperiaatteiden käytännön toteuttaminen dokumentoidaan. Tietotilinpäätös on osa tätä dokumentointia, ja se koostaa yhteen, mitä Kainuun hyvinvointialueella on tehty tietosuojan toteuttamiseksi.

Osoitusvelvollisuuden toteuttamisen lisäksi tietotilinpäätös antaa tietosuojan tilannekuvan ja toimii tietosuojatyön kehittämisen välineenä.

2 Tietosuojan organisointi ja vastuut

Tietosuojan vastuut on kuvattu Kainuun hyvinvointialueen tietosuojapolitiikassa, joka on perusta myös tietosuojan hallintamallissa. Tietosuojapolitiikka on nähtävillä Kainuun hyvinvointialueen intrassa.

Tietosuoja on johtaa ja valvoo hyvinvointialueen aluehallitus. Hyvinvointialueen johtaja päättää rekisterinpidon ja tietosuojan kokonaisuudesta antamalla tietosuoja ja rekisterinpitoa koskevat periaateohjeet sekä nimeämällä tietosuojavastaavan ja tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän.

Hyvinvointialueen tietosuojavastaava on toiminut tietosuojan erityisasiantuntijana, joka on valvonut tietosuojalainsäädännön noudattamista organisaatiossa sekä vastannut neuvonnasta ja kouluttamisesta tietosuoja-asioissa. Tietosuojavastaava on raportoinut organisaation johdolle tietosuojan toteutumisesta. Tietosuojavastaavan asema organisaatiossa on ollut riippumaton.

Hyvinvointialueella on toiminut tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä, jonka tehtävänä on ollut tietosuojan suunnittelu ja kehittäminen. Tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä on valmistellut tietosuojaan liittyviä ohjeistuksia, tiedottanut tietosuojatyöhön liittyvistä hankkeista ja muutoksista sekä vienyt tietosuojatyön osaksi organisaation operatiivista toimintaa.

Esihenkilöt ovat vastanneet oman yksikkönsä henkilöstön tietosuojaosaamisesta ja henkilötietojen käsittelystä tietosuojalainsäädännön sekä organisaatiossa annettujen ohjeiden mukaisesti. Jokainen hyvinvointialueella tietoja käsittelevä, tietojärjestelmien ylläpitäjä ja käyttäjä on ollut vastuussa tietosuojan toteuttamisesta omalta osaltaan.

Hyvinvointialueen rekisterihallinnon vastuut ja menettelytavat määritellään hyvinvointialueen rekisterihallinnosta annetussa ohjeessa.

3 Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen

3.1. Rekisteröidyn informointi

Rekisterinpitäjän on toimitettava rekisteröidylle henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot. Tiedot on annettava tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä.

Kainuun hyvinvointialue on antanut rekisteröidylle tarvittavan informaation hyvinvointialueen internetsivuilla. Sivulla on annettu yleisinformaatiota henkilötietojen käsittelystä hyvinvointialueella sekä kerrottu rekisteröidyn oikeuksista ja niiden toteuttamisesta.

3.2. Asiakirjajulkisuuskuvaukset

Rekisterinpitäjän on ylläpidettävä kuvausta sen hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä tiedonhallintalain (906/219) 28 § mukaisesti.

Asiakirjajulkisuuskuvaukset auttaa Kainuun hyvinvointialueen asukkaita ja muita asianomaisia yksilöimään tietopyyntönsä. Tämän lisäksi kuvaus kertoo, missä laajuudessa Kainuun hyvinvointialue käsittelee tietoa.

Asiakirjajulkisuuskuvaukset on jaoteltu tietovarannoittain. Tietovarannolla tarkoitetaan viranomaisen tehtävien hoidossa tai muussa toiminnassa käytettävää tietokokonaisuutta. Asiakirjajulkisuuskuvaukset löytyy hyvinvointialueen verkkosivulta.

3.3. Rekisterihallinto

Kainuun hyvinvointialue on kerännyt henkilötietoja eri rekistereihin tietojen käyttötarkoitusten mukaan. Rekisterihallinnolla tarkoitetaan EU tietosuoja-asetuksessa rekisterinpitäjälle ja henkilötietojen käsitteijälle säädettyjen tehtävien ja vastuiden määrittämistä sekä rekistereitä koskevien päätöksentekovaltuuksien määrittämistä Kainuun hyvinvointialueella. Rekisterihallinnon ohjeen kohderyhmänä ovat johtavat viranhaltijat, henkilörekistereiden vastuuhenkilöt ja rekisteriasioita hoitavat henkilöt.

Jokaiselle rekisterille nimetään vastuuhenkilö, joka vastaa omalta osaltaan kyseisen rekisterin käytöstä, lainmukaisuudesta, tietosuojasta, rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta.

Kainuun hyvinvointialueen rekisterien lukumäärät on lueteltu oheisessa taulukossa

Tulosalue	Rekisterien lukumäärä
Akuuttihoidon ja pelastamisen palvelut	3
Ikäihmisten palvelut	3
Järjestämisen tuki	7
Sosiaali- ja perhepalvelut	17
Terveysten- ja sairaanhoitopalvelut	26
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	23
Muut rekisterit	2
Hyvinvointialueella yhteensä	81

3.4. Rekisteröidyn oikeuksiin liittyvät pyynnöt

Rekisteröidyillä on oikeuksia liittyen omiin henkilötietoihinsa ja niiden käsittelyyn. Rekisteröidyillä on muun muassa oikeus tietää, käsitelläänkö hänen henkilötietojaan ja mitä henkilötietoja käsitellään sekä pyytää häntä koskevat tiedot itselleen. Lisäksi rekisteröidyillä on oikeus vaatia virheelliset henkilötiedot oikaistavaksi. Muita rekisteröidyn oikeuksia sovelletaan eri tavoin riippuen siitä, mikä on henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste. Oikeutta tietojen poistamiseen ei sovelleta lakisääteisiin rekistereihin.

Rekisterinpitäjän velvollisuutena on ohjata ja neuvoa rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä ja varmistaa oikeuksien tehokas toteutuminen. Kainuun hyvinvointialue on informoinut rekisteröidyn oikeuksista verkkosivuillaan.

Seuraavissa luvuissa luetellaan kunkin rekisteröidyn oikeuden osalta tulleiden pyyntöjen lukumäärät.

3.4.1. Oikeus saada pääsy tietoihin

Henkilöllä, jonka tietoja on kerätty Kainuun hyvinvointialueen palveluissa, on oikeus saada vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja on käsitelty tai että niitä ei ole käsitelty. Rekisteröity on voinut pyytää jäljennökset omista tiedoistaan. Tämän on voinut tehdä sähköisesti hyvinvointialueen internetsivuilla tai palauttamalla paperilomake Kainuun hyvinvointialueen potilaskertomusarkiston kirjaamoon.

3.4.1.1. Tarkastuspyynnöt

	Lukumäärä (suluissa viime vuosi)	Keskimääräinen käsittelyaika vrk (suluissa viime vuosi)
Asiakasrekisteritietojen tarkastuspyynnöt	0 (8)	0 (41)
Potilasrekisteritietojen tarkastuspyynnöt	12 (9)	15 (25)

3.4.1.2. Tietopyynnöt

Pyytjä	Tietopyyntöjen lukumäärä (suluissa viime vuosi)	Keskimääräinen läpimenoaika vrk (suluissa viime vuosi)
Potilas	1396 (1266)	14 (22)
Terveydenhuollon toimintayksikkö	884 (768)	11 (17)
Potilaan lähiomainen/edunvalvoja	42 (34)	13 (20)
Viranomaisen terveydenhuollon tiedoista	1671 (1623)	15 (23)
Sosiaalihuolto terveydenhuollon tiedoista	144 (137)	8 (10)
Asiakas	612 (354)	29 (48)
Asiakkaan lähiomainen/edunvalvoja	7 (12)	14 (61)
Viranomaisen sosiaalihuollon tiedoista	21 (19)	52 (34)
Toinen sh tai th toimintayksikkö sosiaalihuollon tiedoista	88 (114)	23 (37)
Tietopyynnöt yhteensä	4865 (4327)	

Tarkastus- ja tietopyynnöt kirjataan hyvinvointialueen potilaskertomusarkiston kirjaamossa, jossa seurataan myös tietopyyntöjen läpimenoaikoja tietosuoja-asetuksen mukaisesti.

3.4.2. Oikeus tietojen oikaisemiseen, oikaisupyynnot

Henkilöllä on oikeus vaatia, että Kainuun hyvinvointialue oikaisee häntä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä.

Vaatimuksen on voinut tehdä sähköisesti hyvinvointialueen internetsivuilla tai palauttamalla paperilomake potilaskertomusarkiston kirjaamoon.

Tulosalue	Henkilötietojen oikaisupyyntöjen lukumäärä (suluissa viime vuosi)
Akuuttihoidon ja pelastamisen palvelut	12 (10)
Ikäihmisten palvelut	1
Järjestämisen tuki	0
Sosiaali- ja perhepalvelut	0
Terveysten- ja sairaanhoitopalvelut	76 (48)
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	0
Ei organisaatiotietoa	1 (5)
Hyvinvointialueella yhteensä	90 (63)
Läpimenoaika keskimäärin vrk	29 (40)

4 Seloste käsittelytoimista

Rekisterinpitäjän on ylläpidettävä selostetta käsittelytoimista (tietosuoja-asetuksen 30 artiklan mukainen seloste). Seloste käsittelytoimista on yleinen kuvaus siitä, miten rekisterinpitäjä käsittelee henkilötietoja. Seloste käsittelytoimista on laadittu hyvinvointialueen sisäiseen käyttöön sekä valvontaviranomaista varten.

Seloste käsittelytoimista on laadittu Kainuun hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti. Selosteessa on kerrottu:

- rekisterin nimi
- rekisterinpitäjä ja yhteystiedot
- tietosuojavastaava ja hänen yhteystietonsa
- henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset
- kuvaus rekisteröityjen ryhmistä
- kuvaus henkilötietoryhmistä
- vastaanottajaryhmät
- tietojen säilytysajat
- kuvaus teknisistä ja organisatorisista turvatoimista
- tieto henkilötietojen säännönmukaisista luovutuksista EU/ETA-alueen ulkopuolelle
- viittaus henkilötietojen käsittelijän kanssa solmittuun käsittelyä koskevaan sopimukseen

5 Tietoturva

Tietoturva liittyy läheisesti tietosuojaan. Rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta. Tietoturvatyökalut, kuten käyttöoikeuksien hallinta ja

käyttöoikeusrajaukset, järjestelmälokitukset, auditoinnit sekä kyky taata järjestelmien ja palveluiden jatkuva luottamuksellisuus, eheys, käytettävyys ja vikasietoisuus sekä kyky palauttaa nopeasti tietojen saatavuus ja pääsy tietoihin fyysisen tai teknisen vian sattuessa, ovat teknisiä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan tietosuojan toteutuminen.

5.1. Tietoturvan organisointi ja vastuut

Tietoturvan vastuut on kuvattu Kainuun hyvinvointialueen tietoturvapoliitikassa. Tietoturvapoliittikka on Kainuun hyvinvointialueen intrassa.

Hyvinvointialuejohtaja on nimennyt tietoturva- ja tietosuojatyöryhmän jäsenet, joita ovat henkilöt, joiden työtehtäviin hyvinvointialueen tietoturva- ja tietosuoja-asiat ovat olennaisesti kuuluneet.

Tietoturvaa on johtanut ja koordinoanut hyvinvointialueen tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden toimialuejohtaja.

Tietohallintojohtaja on vastannut tietojärjestelmien operatiivisesta toiminnasta tietoturvallisella tavalla. Tietohallintojohtaja on vastannut tietoliikenteen ja muun tekniikan järjestämisestä tietoturvallisella tasolla.

Tietohallinto on koordinoanut hyvinvointialueen tietojärjestelmien ja niiden käytön tietoturvan ja teknisen toteutuksen suunnittelua, toteutumista, valvontaa ja raportointia.

Tietoturvavastaava on toiminut tietoturvan erityisasiantuntijana, joka on ohjeistanut tietoturvallisuusasioiden noudattamisesta organisaatiossa sekä vastannut neuvonnasta ja kouluttamisesta tietoturva-asioissa.

Toimialuejohtajat, palvelualuepäälliköt ja palveluyksiköiden esihenkilöt ovat vastanneet alueensa/yksikkönsä tietoturvallisuudesta ja siitä, että henkilöstö on tuntenut tietoturvallisuuden perusasiat ja ovat käyneet vaadittavat koulutukset.

Turvallisuuspäällikkö on vastannut Kainuun hyvinvointialueen turvallisuuden kokonaisuudesta.

Tietojärjestelmien ja laitteistojen vastuuhenkilöt ovat määritelleet ja vastanneet tietojärjestelmien/sovellusten/laitteistojen tieturvasta, palvelutasosta, käyttöoikeuksista, varmistamisesta, kehittämisestä ja käytöstä. Vastuuhenkilöt/pääkäyttäjät ovat vastanneet tietoturvallisuudesta myös yksittäisen tietojärjestelmän toiminnan ja käytön osalta.

Jokainen työntekijä on vastannut omalta osaltaan tietoturvallisuuden toteutumisesta voimassa olevan lainsäädännön ja tietojen käsittelystä ja viestintävälineiden tietoturvallisesta käytöstä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Ohjeilla on annettu henkilöstölle perustiedot tietoaaineiston ja tietojärjestelmien käytöstä sekä niihin liittyvästä tieturvasta.

5.2. Käyttöoikeuksien hallinta

Tietojärjestelmien käyttäjähallinta rakentuu henkilötietojen hallinnasta, käyttöoikeuksien ja pääsynhallinnasta, tunnistamisesta, käyttöoikeuksien jakamisesta sekä käyttöoikeuksien

seurannasta. Käyttäjähallintaan on kuulunut organisaatiossa yhteisesti sovitut toimintatavat, joiden perusteella tietojärjestelmien käyttöoikeuksia on hallinnoitu.

Käyttöoikeudet ovat perustuneet henkilön työtehtävään organisaatiossa. Tietojärjestelmän käyttäjälle on myönnetty tehtävän ja roolin vaatimat oikeudet tietojärjestelmiin. Esihenkilö on vastannut henkilöstönsä käyttöoikeuksien hallinnoinnista, niiden myöntämisestä, muuttamisesta ja poistamisesta.

Kaikki hyvinvointialueen työntekijät ovat sitoutuneet salassapitoon työsopimuksen allekirjoituksen yhteydessä allekirjoitettavalla salassapito- ja käyttäjäsitoumuksella.

6 Tietosuoja koskevat vaikutusten arvioinnit

Tietosuojan vaikutusten arviointi tehdään ennen henkilötietojen käsittelyn aloittamista. Tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja hallita henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Tietosuoja-asetuksen mukaan arvioinnin on sisällettävä vähintään järjestelmällinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista ja käsittelyn tarkoituksista, arvio käsittelytoimien tarpeellisuudesta ja oikeasuhteisuudesta tarkoituksiin nähden, arvio rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia koskevista riskeistä sekä suunnitellut toimenpiteet riskeihin puuttumiseksi.

Vaikutustenarvioinnin tuloksena syntyy näkemys tarvittavista hallintakeinoista, joita tarvitaan pienentämään riskitasoa ja varmistamaan asetuksen vaatimusten toteuttaminen. Vaikutusten arviointia Kainuun hyvinvointialueella on tehty eri rekisterien käytöstä ja käsittelyn tarkoituksesta ja määritelty rekisterikohtaisesti rekisteröityjen oikeuksien toteuttaminen. Tietosuojan vaikutusten arviointeja tehtiin 9 kpl vuoden aikana. Tietoturvavastaava ja tietosuojavastaava ovat osallistuneet asiantuntijoina kaikkien tietosuojan vaikutusten arviointeihin.

7 Henkilötietojen elinkaaren hallinta ja henkilötietojen luovutusperusteet

7.1. Henkilötietojen elinkaaren hallinta

Henkilötietojen elinkaaren hallinnalla pyritään varmistamaan, että henkilötietoja käsitellään vain niissä tarkoituksissa, jotka on määritelty (käyttötarkoitussidonnaisuus). Lisäksi pyritään huolehtimaan siitä, että henkilötiedot poistetaan ja asiakirjat hävitetään sen jälkeen, kun määritelty säilytysaika on päättynyt.

Henkilötietojen poistaminen ja asiakirjojen hävittäminen säilytysaikojen päättyessä on osa tiedon elinkaarenhallintaa, joka on kuvattu tehtävittäin tiedonhallintasuunnitelmaan (THS). Tiedot on poistettu tiedon elinkaaren mukaisesti. Rekisterin vastuuhenkilö/pääkäyttäjä tai yksikön arkistovastuuhenkilö ovat huolehtineet tietojen hävittämisestä ja poistamisesta. Henkilötietoja sisältävät asiakirjat on hävitetty tietosujoaohjeistuksen mukaisesti.

Hyvinvointialueen asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut toimintayksikkö ylläpitää tiedonhallintasuunnitelmia, joka on yksi asiakirjahallinnon perustehtäviä. Intrassa on saatavilla asiantuntijoiden yhteystiedot neuvontaa vaativia tilanteita varten.

Asiakirjahallinnon toimipisteissä ja hallussa olevissa arkistoissa on tehty vuosittaiset hävitykset asiakirjojen säilytysaikojen mukaan.

7.2. Henkilötietojen luovutusten perusteet

Tietojen luovuttaminen Kainuun hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon tiedoista perustuu lainsäädäntöön tai asiakkaan tai potilaan suostumukseen tai tieteelliseen tutkimuskäyttöön tutkimuslupien perusteella.

Hallinnossa tietopyyntöihin on vastannut päätöksestä/palvelusta vastaava viranhaltija.

Kameratallenteita luovutetaan viranomaisille vain niissä tapauksissa, joissa on tapahtunut tai on epäilty tapahtuneen rikos.

7.3. Tietojen käsittelyn kannalta tärkeimmät tunnusluvut

Asiakirjahallinto ja neuvontapalvelujen potilaskertomusarkiston kirjaamossa käyttöloki- ja selvityspyynnot on kirjattu keskitetysti asianhallintajärjestelmään. Saapuvien pyyntöjen määrää ja läpimenoaikoja on seurattu vuosittain.

Käyttöloki- ja selvityspyynnot	Pyyntöjen lukumäärä (suluissa viime vuosi)	Keskimääräinen läpimenoaika vrk (suluissa viime vuosi)
Terveydenhuollon käyttölokipyyntö	140 (84)	19 (14)
Terveydenhuollon selvityspyynnot	18 (6)	54 (31)
Sosiaalihuollon käyttölokipyyntö	70 (39)	21 (16)
Sosiaalihuollon selvityspyynnot	8 (3)	33 (3)
Pyynnot yhteensä	236 (132)	

8 Sopimukset ja hankinnat

Arvioitaessa tietosuoja-asetuksen asettamia velvoitteita sopimusehtojen kannalta, lähtökohdaksi on otettava asetuksen asettama velvollisuus sopia henkilötietojen käsittelystä sopimuksella, kun joku muu käsittelee tietoja rekisterinpitäjän puolesta. Se kohdistuu sekä rekisterinpitäjään että henkilötietojen käsittelijään. Tietosuoja-asetuksessa säädetään sopimisveloitteen lisäksi tietosuojaa koskevan sopimuksen minimisisältö eli ne kohdat, joista ainakin tulee sopia.

9 Lainsäädäntö, koulutukset ja ohjeistus

Rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta. Organisatorisiin toimenpiteisiin sisältyvät muun muassa koulutukset ja ohjeistukset, joita Kainuun hyvinvointialueella henkilötietoja käsitteleville työntekijöille on annettu.

9.1. Henkilötietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö

Tietojen käsittelyyn vaikuttava keskeinen lainsäädäntö mm.

- arkistolaki 381/1994
- laki tieteellisestä tutkimuksesta 488/1999
- laki ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734
- erikoissairaanhoidonlaki 1062/1989
- kansanterveyslaki 66/1972
- terveydenhuoltolaki 1326/2010
- mielenterveyslaki 116/1990
- laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992, 12 §
- laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 784/2021
- STM:n asetus potilasasiakirjojen laatimisesta sekä niiden ja muuhun hoitoon liittyvän materiaalin säilyttämisestä 94/2022
- julkisuuslaki 621/1999
- EU:n tietosuoja-asetus 679/2016 artikla 6 kohta 1 alakohta c ja e, artikla 9 kohta 2 alakohta h, i ja j
- tietosuojalaki 1050/2018
- tiedonhallintalaki 906/2019

Kainuun hyvinvointialue on noudattanut kaikissa henkilötietojen käsittelyssä voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Hallinnossa on käsitelty henkilötietoja pääosin suostumuksen perusteella, lakisääteisten velvoitteiden noudattamiseksi, yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi sekä sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

Talousspalveluissa on käsitelty henkilötietoja lakisääteisen tehtävän suorittamiseksi. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimessa on käsitelty henkilötietoja lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi, yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Henkilötietojen käsittely on perustunut terveyden- ja sosiaalihuollon lakisääteisten tehtävien suorittamiseen.

9.2. Henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset

Vuonna 2025 tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä koulutustilaisuuksia on pidetty 1 kpl tietosuoja- ja tietoturvavastaavan toimesta. Koulutuksiin osallistui 23 henkilöä. Navisecin tietosuojakoulutuksen on suorittanut vuonna 2025 839 henkilöä.

Navisecissa on suoritettu seuraavia koulutuksia:

- Henkilöstön tietosuoja ja tietoturva, 312 suoritusta
- Tekoäly ja tietosuoja, 296 suoritusta
- Sosiaalihuollon tietosuoja ja tietoturva, 94 suoritusta
- Terveydenhuollon tietosuoja ja tietoturva, 86 suoritusta
- Luottamushenkilöiden tietosuoja ja tietoturva, 36 suoritusta
- Henkilötietoja käsittelevien GDPR-koulutus, 13 suoritusta
- Tietosuoja pelastustoimessa, 1 suoritus
- Esihenkilön tietosuoja, 1 suoritus

Tietoturva- ja tietosuojatyöryhmä kokoontui seuranta jaksolla 9 kertaa. Käsiteltävinä asioina oli muun muassa:

- Tietosuoja poikkeamailmoitusten käsittelyprosessi
- Kejo- järjestelmän käyttö varajärjestelmänä Lifecaren häiriötilanteissa
- Opiskelijoiden käyttöoikeudet Saga-asiakastietojärjestelmässä
- Opiskeluhuollon psykologien ja perheneuvolan psykologien läheteenteko- oikeus lasten ja nuorten erikoissairaanhoidon yksiköihin sekä opiskeluhuollon tekstien näkyminen erikoissairaanhoidon
- Tietoaineistojen luokittelu ja käsittely
- Kainuun hyvinvointialueen ulkoinen seuranta-arviointi ja vähäisten poikkeamien korjaavat toimenpiteet
- Kameravalvontaohje
- Kannanottoja tekoälyn käyttämiseen Kainuun hyvinvointialueella
- Erikoissairaanhoidon hoitajille käyttöoikeudet erikoisalojen läheteiden käsittelyyn
- Copilotin pelikirja
- Lifecaren ajanvarauskirjan käyttäminen työntäjäseurannassa

Lisäksi ohjeistusta ja neuvontaa on annettu päivittäisessä työssä esille nousevissa tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä kysymyksissä hyvinvointialueen sisällä kuin ulkoisillekin asiakkaille.

9.3. Tietosuojaan liittyvät kokoukset

Tietosuojaan liittyviä kokouksia on pidetty ja joihin on osallistuttu 153 kappaletta.

9.4. Käyttölokien satunnaisotantavalvonta

Käyttölokien satunnaisotantavalvontaa toteutettiin vuoden aikana kaksi kertaa. Satunnaisotantavalvonnassa ei noussut esille toimenpiteitä vaativaa henkilötietojen käyttöä. Tavoitteena on jatkossa toteuttaa satunnaisotantavalvontaa neljä kertaa vuodessa.

10 Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja tuhoutuu, häviää, muuttuu tai niihin pääsee käsiksi ulkopuolinen taho, jolla ei ole oikeutta käsitellä tietoja. Tietoturvaloukkaus voi tapahtua vahingossa tai tahallisesti.

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi tietojen lähettäminen väärälle henkilölle, kadonnut henkilötietoja sisältävä paperi, omaan työhön kuulumattomien henkilötietojen katselu, kadonnut muistitikku, varastettu tietokone tai murtautuminen henkilötietoja sisältävään järjestelmään.

Hyvinvointialueella on ollut menettelyohjeistus tietoturvaloukkauksiin ja tietosuojailmoituksiin, ja käytössä on ollut tietojärjestelmä (Haipro) tietosuoja/-tietoturvaloukkauksista ilmoittamiseksi. Haipro -ilmoitukset ovat voineet kohdistua samoihin tapahtumiin, riippuen siitä, miten ilmoituksiin on kirjattu eri asioita.

Vuoden 2025 aikana ilmoitustyypppejä on ollut seuraavasti:

• Järjestelmään kohdistunut loukkaus, tietomurto tai hakkerointi	1
• Käyttäjän oikeuksissa on puutteita tai niitä ei ole päätetty	5
• Ohjelmisto-, laite- tai muu toimintahäiriö	13
• Tietojen salassapito vaarantunut	75
• Tietoliikennehäiriö	4
• Muu poikkeama	21

11 Valvontaviranomaisten selvitys ja tietopyynnöt

Tietosuojavaltuutettu on Suomen kansallinen valvontaviranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön noudattamista. Tietosuojavaltuutetun toimisto voi lähettää rekisterinpitäjille selvityspyyntöjä esimerkiksi tilanteissa, joissa tietosuojavaltuutetun toimistolle on ilmoitettu tietoturvaloukkauksesta ja siitä tarvitaan selvennystä.

Valvontaviranomainen esitti vuonna 2025 tietosuojaan liittyviä selvityspyyntöjä 2 kappaletta.

12 Tietosuojatyön kehittämistarpeet

Kainuun hyvinvointialueella on kokonaisvaltainen kuva sen hallussa olevista henkilötiedoista.

Tietotilinpäätöksen keskeinen tarkoitus on koota yhteen vuoden tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät toimenpiteet ja mahdollisesti nostaa esille kehittämiskohteita seuraavan vuoden toimintaan.

Peruskoulutusta tietosuoja-asioihin pidetään vuosittain. Tietosuojavastaava pitää vuosittain noin 2 koulutusta. Tietosuojan pakollisista peruskoulutuksista huolehditaan Navisec-koulutusjärjestelmän kautta. Siellä on kaikille henkilöstön jäsenille pakolliset peruskurssit sekä räätälöityjä tietosuojakoulutuksia oman ammattialan mukaan. Käytännössä on todettu, että koulutusta tarvitaan asiakirjojen huolellisessa käsittelyssä, salassa pidettävän tiedon säilyttämisessä.

Tietosuojatyössä isona haasteena vuonna 2025 on koettu henkilöresurssin vaje tietosuojatyössä. Tietosuojatyö on kasvanut vuoden 2025 aikana, joiltain osin työmäärä on lähes tuplaantunut vuoteen 2024 verrattuna. Tietosuojatyö tulee todennäköisesti lisääntymään myös vuonna 2026. Tällä hetkellä tietosuojatyötä tehdään oman toimen ohella, joka on täysin riittämätön työpanos.

Tavoitteena vuodelle 2026 on, että uuden henkilökunnan kouluttaminen ja perehdyttäminen toteutuu joka yksikössä, sekä tietosuojatyöhön saadaan lisää henkilöresursseja.